

wijk van
de **toekomst**

De dagelijkse praktijk van de wijkwarmtetransitie

8 vragen en antwoorden over een vruchtbare aanpak

De lokale warmtetransitie is een enorme puzzel. De vragen die opduiken zijn niet alleen van technische en financiële aard, maar gaan ook steeds vaker over de sociale kant. Hoe betrek en enthousiasmeer je bewoners? Hoe blijven ze aangehaakt bij de soms moeizame processen? En waar ligt de regie?

Vragen als deze komen veel voorbij in de community van Wijk van de Toekomst. Daarom vonden we het een goed idee om de meest voorkomende te beantwoorden, met tips en inzichten van ervaringsdeskundigen. Veel succes!

1) Wanneer informeer je bewoners over de warmtetransitie?

- Start de informatievoorziening ruim voordat er concrete plannen zijn uitgewerkt.
- En hou het vol tijdens het hele proces.
- Laat het ook weten als er niks nieuws te melden is. Niets zo verontrustend als radiostilte.

2) Hoe informeer je bewoners over de warmtetransitie in hun wijk?

- Er is altijd veel behoefte aan informatie. Maar bewoners geven ook vaak aan dat ze worden overspoeld door de hoeveelheid. Probeer het daarom zo specifiek mogelijk te maken. Concrete informatie voor die doelgroep, voor die fase in het proces en voor die situatie. En houd het zo eenduidig mogelijk en wees eerlijk als er zaken wijzigen.
- Maak duidelijk waarop bewoners wel of geen invloed hebben, waarover de participatie gaat, wat de looptijd is, wanneer er wordt besloten, wat de afwegingscriteria zijn, hoe de besluitvorming er uit ziet en welke kaders er zijn (bijvoorbeeld in de transitievisie warmte of het participatiebeleid).
- Het is vaak niet voldoende om één brief te sturen. Andere contactmomenten, zoals inloopavonden of deur-tot-deur-acties, zijn belangrijk om de aandacht en het vertrouwen van de bewoners te winnen. Ook is het onderlinge contact tussen bewoners een niet te onderschatten factor, die een positieve of negatieve invloed op het proces kan hebben.

3) Wat zijn goede manieren om buurtbewoners enthousiast te krijgen en dat vast te houden?

- Verken waarden, belangen en plannen van bewoners, en probeer die te verbinden aan de warmtetransitie.
- Organiseer regelmatig, bijvoorbeeld ieder kwartaal, een informatiebijeenkomst en laat vooral de bewoners zelf aan het woord. Zo inspireer je andere bewoners.

4) Hoe bereik je alle bewoners, inclusief bewoners die verder afstaan van de warmtetransitie?

- Verken welke groep is nog niet voldoende is betrokken.
- Om gezinnen te bereiken, is het bijvoorbeeld nuttig om een project op te starten met scholen in de wijk.
- Ga de verbinding aan met andere projecten en initiatieven in de wijk.
- Houd energie vast door veel korte acties te organiseren om de langlopende projecten heen.
- Als je een brief gebruikt, laat hem dan afdrucken op papier met een opvallende kleur. Zo kun je in gesprekken met de buurt altijd refereren naar 'die gele brief'.
- Geef mensen een welkomstpakket als ze nieuw in de wijk zijn.
- Luisteren, luisteren, luisteren! Dan weet je wat mensen belangrijk vinden en wat ze bezighoudt.

5) Welke rol geef je aan bewoners?

- Geef iedereen de kans om zich uit te spreken en wensen kenbaar te maken.

- Niet iedereen wil zich intensief bemoeien met het project. Bied bewoners ruimte om mee te doen op een manier die bij hen past, zowel qua intensiteit als methode.
- Overweeg om een (digitale) klankbordgroep of stuurgroep in te richten voor hen die behoefte hebben om hun stem te laten horen.
- Bied ruimte aan bewonersinitiatieven en onderzoek hoe je samen kunt werken aan een gedeeld doel, binnen ieders mogelijkheden en randvoorwaarden.

6) Hoe ga je om met burgerinitiatieven als het gaat om verantwoordelijkheid en ondersteuning?

- Er zijn veel verschillende burgerinitiatieven, elk met hun eigen doelen, drijfveren, mogelijkheden en behoeftes. Wees daar bewust van en verdiep je erin.
- Bewonersinitiatieven zijn krachtbronnen. Ze weten wat er speelt en krijgen meestal veel vertrouwen van de omgeving. Ze handelen in het belang hun eigen gemeenschap. Dus hebben ze grote toegevoegde waarde en lukt het ze om de buurt te betrekken. Geef ze de ruimte (en de middelen en de ondersteuning) om dat te doen. Sommige gemeenten (onder andere Arnhem) hebben een initiatieventeam of -loket waar burgers ondersteuning krijgen voor hun initiatief.
- Het is belangrijk om de vinger aan de pols te houden. Complexe vraagstukken hebben soms deskundige ondersteuning nodig en kunnen niet alleen leunen op burgers. Neem ze serieus en zoek naar de juiste samenwerking. Dat kan het verschil maken.
- Besef ook dat het om meerjarige processen gaat waarbij het initiatief moet kunnen meegroeien met de opgave.

7) Hoe herken je netwerken en verbindende partijen in de wijk en hoe werk je ermee samen?

- Verdiep je in de samenstelling van de wijk of buurt. Allecijfers.nl is een goed startpunt. En verken of er nog andere studies naar het karakter en de identiteit van de wijk zijn gedaan. De ervaring leert dat het zinvol is om te spreken met mensen die de wijk goed kennen, zoals wijkmanagers van woningcorporaties, bepaalde bewoners, leerkrachten, sociaal werkers of de wijkagent.
- Bewonersgroepen, verenigingen en geloofsgemeenschappen kennen de wijk als geen ander. Zij kennen bewoners persoonlijk en hebben ervaring met de wijk. Ook hebben ze vaak ingangen en kanalen om met de juiste mensen in contact te komen.
- Veel partijen die in de wijk werken hebben de nodige kennis en kunde, maar ze hebben ook tijd en hulp nodig om zich de energie- en warmtetransitie eigen te maken. Wees je ervan bewust dat zij al veel verantwoordelijkheden hebben.

8) Hoe ga je om met wederzijdse verwachtingen?

- Maak vooraf bespreekbaar welke rollen en taken er in elke fase van het project moeten worden ingevuld en wat daarvoor nodig is.
- Breng in kaart of alle rollen al zijn bezet. Misschien is er extra capaciteit nodig?
- Leg gemaakte afspraken samen met alle betrokken partijen vast. Dat draagt bij aan openheid, duidelijkheid en vertrouwen.
- Als het nog zoeken is naar de rolverdeling, wees daar dan open over. Het is geen zwakgebod.
- Rollen kunnen altijd veranderen in de loop van het proces. Spreek dus niet alleen regelmatig met elkaar over de voortgang, maar ook over het proces, de samenwerking en de rollen.

We hopen dat we enkele van je vragen hebben beantwoord. Elk project en elke wijk is weer anders, dus het blijft ontdekken. Gelukkig kun je altijd hulp inschakelen. De community van Wijk van de Toekomst ondersteunt allerlei Gelderse wijkinitiatieven op het gebied van de warmtetransitie. Doe eens mee aan praktijkbijeenkomsten of duik in onze bibliotheek. Ook bieden we een-op-een-begeleiding vanuit ons ondersteuningsteam. Zo ga je samen goed aan de slag en kom je verder met je wijkinitiatief.

Meer kennis en connecties?

Meld je bij ons aan.